

עם "הפרדגו":

באוסטריה-אונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50.

בשאר ארצות:

כאשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק, בעד חלוקה האדריסה 20 קאפ. מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פשיט 38 ח' 15 ק'.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב. בשאר ארצות: כאשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק. החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותנים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות ככסף המדינה לפי הקורס). מחיר כל גומר 10 קאפ, 25 העללער.

Krakau, 23 September (10 September) 1903.

גליון נ.

קברקוי, יום ד', ב' תשרי תרס"ג.

תקן: חלום העבד (שיר), שאל משרניחובסקי, — הבן הטוב (ספור), אדמונדו די אמיצים, תרגום ישראל שף, — מלאכי השבת (אגדה, המשך), י. ב. לבנר, — ישיבות הקונגרס הששי בבול (צויר), — עצליה (פנטסיה, סוף), י. ס. הלוי ולקין, — דון יצחק אברבנאל (תולדה, סוף), מעדיה אבן שושן, — חליפת מבתבים בין קוראי העולם קטן, — נדבות, — מודעות.

חלום העבד.

(משירי לונגפלו).

ואת אשתי שב לראות ואת בני נם הם
העומדים מסביב לאם.
גילו הפנים: אבינו זה שב!
יתרפקו, יריעו: הוי, אב!
ומעל אז דמעת העבד הנם,
ותנעץ בשקבת חול חם.
על סוס קל ינשא בנאי ובהר,
ולסוס זה רסן הנהר.
מדהרות דהרות סוסו העז
יצלצל נבן חרבו, נבן פז.

העבד

אין אינים, יגע מפחד העל
אז יכרע העבד בחול.
בגבר אש קדחתו ובלהב החם
את ארצו שב לראות בחלום.
וירא: בנאון גליו ובמקסם האור
התפתל שם ניר האור,
אל תחת צל תמרים במורד בקר,
ואורחה שם עולה בקר,
בשאון המגענים, בקול עלו קול רם —
זו ארצו — קה הנה קצין עם.

אך סוסו לא ייעף, ובהוסיפו טוש
בקר הקריב עד אהלי כוש.

פה יער התמרים, הנער הקם,
שם מרחבי תכלת הנם.

ויקשב את שאנת הכפירים, וילל
הצבוע בחשך כליל.

ישאון רגש סוסיהאור באנס,
מסתתר בסוף ואנמון רם.

בתרועות עליונים אין קצה, אין סוף
קדמוהו קול שופר, קול תף —

במבשרי נאלה ביערות אין קץ
הריעו כל טרפי העץ.

ובמדבר השימוז, ששטפו האור,
שם חלף קול קורא לדרור.

קול קורא לבנים כי האיר היום —
ופניו נהרו בחלום.

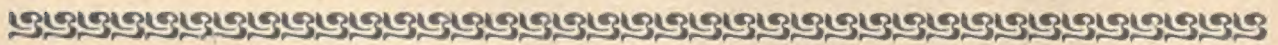
ובגילת לבבו לא הרגיש עור,
כי חרש על גבו השומ.

ובגשת בו רגל רומקוהו לא קם
משנתו העבד הנם.

ולא שמע קול נוגש בבכרו רתת;
"הוציאו הפגר המת!"

שאו ל שרני חובסקי.

וְיִשְׂרָאֵל הָיָה כְּעֵדוּתָא דְּמִלְכָּא דְּיָמָא דְּהַיְיָ

חֵבֶן הַטּוֹב.

(ספור).

מאת

אדמונד די אמיצים.

© © ©

ונען כי משקרתו, אשר קבל מבצלי המסלה, לא הספיקה
לו די מחסורו, בקש ומצא לו עוד עבודה פרטית, להעתיק
כתבים שונים בכתב נקי, ונשב כפוף על עבודתו זאת
עד תצות לילה. בימים האחרונים קבל עבודה ממוציא
עתונים וספרים שונים, לכתב בכתב נקי ונפה, באותיות
גדולות וברורות את כתבות (אדריסאות) המנונים
המקבילים את העתונים והספרים ההם ושפרו — שלש
לירות בעד חמש מאות כתבות, אך העבודה הזאת
החלישה את כחו מאד.

— עיני תבונה מראות — התאונן קרלו באוני בני
הבית. — העבודה כלילה מקדרת את סני מאד.
ניאמר אליו בנו:

— הבה אבא, אנכי אכתב תחתיד; הלא ידעת,
אבא, כי יודע אני לכתב כתב יפה ונקי כמזה.
אך אביו ענהו:

— לא, בני; עליך ללמד ולהור על שעורך. למודך
חשובים הרבה יותר מן האדריסאות האלה. ואני חלילה
לי לקול מעתה הנקרה אפילו שעה אחת ביום לעבודה
הזאת.

נער אחד היה בעיר פלורנציה, נער בן שתים עשרה
שנה, יפה תאר וקומה, שערות ראשו שחורות, עיניו
גדולות ועמקות, פניו צחים ומפיקים חן ונעם. הוא היה
הבן הבכור לאחד העובדים על מסלת הברזל, קרלו שמו.
אביו שלחחו אל בית הספר וילמד הנער בשקידה רבה
ונעש חיל בלמודו. וכאשר קלאו לו שתים עשרה שנה
למד בקר במחלקה הרביעית. קרלו התפרנס מעבודתו
בדחק, כי בנים ובנות רבים היו לו ומשקרתו מצעררה
ולא הספיקה למלא את כל מחסוריו. וקרלו אהב מאד
את בנו הבכור ונרם להראות לו אותות אהבה נסדר, אך
הקבד הקביר עליו את על הלמודים, ונצוהו לעבד עבודת
הלמודים בשקידה רבה, למען נשלים את חק הלמודים
ביתרון הכשר באחד התלמידים הראשונים במחלקה,
ומצא לו איזו עבודה ומשקרה, והנה לו לעזר לעת זקנה
לכלכל את בני ביתו. ואף כי למוד למד הנער תמיד
בשקידה וחשק רב, עוררהו אביו ללמוד בשקידה יותר
רבה ובחשק יותר גדול.

קרלו היה איש בא בימים, אך ששבת ראשו וזקנו
הלבינו זה בקר. זקנה קפצה עליו בלא עת מהעבודה
הרבה והקשה, אשר עבד תמיד למלא מחסוריו משפחתו;

באשר מנע דווליה שנה מעניו פלילות ולא החליף
 כח פראי, היה קם בבקר ענה ויגע וכלמדו בערב את
 שעוריו התאמץ בכל כחו לכל ירדם על ספריו
 ומהפירותיו. ופעם אחת בערב, וזאת היתה הפעם הראשונה
 בימי חייו נמנם מעט בשעה שישיב והבין את שעורו.

— דווליה, דווליה, — קרא אביו וימחא בכפיה —
 הלא תבוש, הלא תכלם? הן לא נמרת עוד להבין את
 שעוריך!

דווליה התעורר וישב אל למודו. אך הדבר הזה
 קרה גם בימים הבאים לעתים קרובות: הוא היה נמנם
 בפעם בפעם בשבתו אל ספריו. גם היה מאחר לקום
 ממשכבו מאשר הספין עד בזה, את שעוריו למד בחזון
 ובדאגה וכל הליכותיו בפית היו כעצלמים. אביו התבונן
 אליו בדאגה וחשב הרבה מחשבות על אודותיו ולסוף
 גער בו ונדבר אליו קשות, אשר לא שמע הנער עוד מימיו.

— דווליה! — אמר אליו באחד הימים — מה זה
 היה לך, כי חדלת להבין את שעוריך, כאשר הספנת
 בימים הראשונים? רוצה אני, כי רוח אחרת תהיה אתך
 ולנער אחר נהפכת; ואולם נכד נאל תשבת, כי כחותי
 הולכים ובלים ועליך להיות משען לאחיך הקטנים. שים
 לבך אפוא, דווליה, על דרכך.

בשמע הנער את הדברים האלה התעצב אל לבו
 מאד.

— כן הוא, — אמר בלבו — לא אוסיף עוד לעשות
 בדבר הזה. אע"כ נא את העבודה הזאת ואשוב ללמד
 בשקידה כבראשונה.

אולם באותו יום, כאשר היו כל בני המשפחה
 מסבים אל השלחן לארוחת הצהרים, אמר קרלו בשמחה:
 — הודעתם, מחמדי, כי בחדש הזה השתפרתי
 בעבודת הכתיבה בשנים ושלשים לירה יותר מבחדש
 הקדם! — ודברו את הדברים האלה הוציא מביסו
 קפסה קטנה מלאה ספריות, אשר קנה לשלם
 לילדים, משמחת לבו על השבר אשר נוסף לו בחדש
 הזה; והילדים, בקראותם את הספריות, מחאו קף מרב
 שמחה וגיל.

אז אמר דווליה בלבו:

— "אבי הנקר, גם בימים הבאים אוסיף לעשות כאשר
 עשיתי עד בזה. ביום אשתדל ללמד היטב כבראשונה
 וכלילה אוסיף לכתב בעדך."

וקרלו הוסיף:

— שנים ושלשים לירה יותר — זוהי הוספה יפה!
 אך זה הוא הפעציב את רוחי בעצלותו ובכל הליכותיו.
 — אמר בקראותו על דווליה.

דווליה הסריש ויתאמץ לעצור בעד הדמעות אשר
 עלו בעיניו, ולקבו שמח ונעצב בו יחד.

והנער ידע, כי אביו לא ישנה את מוצא שפתיו.
 ועל כן לא הוסיף להפציר בו. אך הוא מצא לו עצה
 לעורר אביו מפלי אשר ידע ויתבונן מאומה. הוא ידע כי
 בכל הצות לילה נומר אביו את עבודתו והולך אל חדר-
 משכבו לערות על משתו ולהחליף בה. כאשר ינה פשמן
 השעון את השעה השמים עשרה, שומע הוא תמיד קול
 טלטול הספא וקול פעמי אביו החולף לאט אל חדר
 משכבו.

ובלילה ההוא חכה הנער עד אשר שכב אביו על
 משתו ונרדם, אז קם ולבש את בגדיו פלאט וילך לו חרש
 על בהונות רגליו אל החדר אשר אביו עובד שם. ויחלק
 את המנורה וישב אל שלחן הכתיבה, אשר עליו גל של
 מעטפות ורשימות האדריסאות ויכתב, ויחקה היטב את
 כתב יד אביו. העבודה הזאת נעמה לו מאד. בעבר ופן
 מה חש קר בגדיו וישפשף אותן וי כוו עד אשר התחממו
 ואחר שב לעבודתו בתשוקה רבה. בעבר שעות אחרות
 אסף את המעטפות אשר כתב עליהן את האדריסאות
 ותהינה לגל גדול. אגיו שומעות נחרת הישנים וישחוק
 של רצון מרחף על שפתיו. הנה כתב כבר אדריסאות
 רבות, מאה ושישים במספר. ומחר עבודתו לירה אחת.
 אז השיב את העט למקומו ונכפה את המנורה וישב פלאט
 על בהונות רגליו אל משתו.

ממחרת יום, לעת הצהרים, נגש קרלו אל השלחן,
 והוא שמח וטוב לב, ולא התבונן מאומה. את עבודת
 הכתיבה עבד בלי חמדה וכלי פונה, כמכונה העושה את
 מלאכתה בלי דעת וחשבון. הוא כתב בכל לילה שעות
 אחרות עד אשר ענה, ולא היה מונה מספר המעטפות
 הכתובות עד יום המחרת. וישב אל השלחן בגב שמח
 וימחא בגדו על שכם בנו ויאמר:

— הנה דווליה, עוד כח בידי אביו לעבד עבודה!
 אמש כתבתי בשליש יותר מאשר בכל לילה. אות הוא
 כי ידי מהירות עוד לכתב ועני משיבות עוד לראות.

אך דווליה לא ענה דבר ובלבו אמר:

— "בן, אבא מספן, עזרתי ורושה לך מאד, כי היא
 תביא לך שבר וגם תרבה לך עצמה. בהאמינה כי עוד
 רב פסד לעבודה. וקיים את שמח. כן נאני אוסיף להיות
 לך לעזר."

והמחלטה עמדה לו ויתעורר גם פלילה השני בשעה
 השמים עשרה וישב ויכתב, בכה עשה לילות רבים
 בסדרם. אביו לא התבונן מאומה, נרק פעם אחת אחרי
 סעדת הערב קרא בתהוון:

— נפלא הדבר, כי פלילות האחרונים בולעת
 המנורה נפט הרבה יותר מאשר עד בזה.

דווליה נבהל רגע, אך השיחה נסקקה, והוא הוסיף
 לעבד את עבודתו כבראשונה.

כלבך אלי ואל אחיך ואחיותיך הקטנים וגם את אמך לא תאחב באהבת בן!

— אָנא, אָבא, אל נא תדבר אלי בדברים האלה!
— קרא הנער ובכי מר פרץ מרוננו. קרנע שהוא אחר
להודות לפי אביו על הכל.

אך אביו הפסיקו באמרו:

— הלא ידעת מה קשים היו לנו החיים גם עד הנה.
ועתה עלי להוסיף ולעבד עבודה רבה מאשר עד כה:
אנכי אמרתי כי אקבל בשנה זו מבצלי המסלה מאה לירה
לפרס, ועתה נודע לי כי לא אקבל מאומה.

בשמע דווליה את הדברים האלה שב ונחם מחפצו.
"לא, אבי הטוב, — אמר בלבבו, — כי הסתר אסתיר
את סודי למען אוכל להוסיף ולעשר לך. בכל בחי
אתאמץ לגמלה טוב, חלק הניגון והתמרורים אשר
השבעתיך. למוד אלמד בבית הספר בכל מאד, למען
אשר יעלוני המורים למחלקה הנכבדה, ואז הלא יקרבו
הימים שאוכל גם אני להשתכר. בן, נחיצו מאד לעשר לך,
כי בלי עזרה לא תוכל עמד."

(סוף ובה).

פרקים ישראל שף.

ובן הוסיף לכתב בלילה ולשנן את שעוריו ביום
בכל מאמצי כחו.

אך העבודה הקשה אשר עבד הנער, פעלה עליו
לרעה. פניו נפלו, עיניו שקעו בחוריהן וכל בשרו הלך
הלוך ונדל. שני ירחים עברו עליו בעבודה הזאת. ואביו
לא חדל מהתאונן עליו ומנער בו יום יום, ויבט אליו בכעס
ובזו. פעם אחת הלך בקרלו אל המורה ושאל את פיו:
הנעשה בנו חיל בלמודיו אם לא? והמורה ענהו:

— בן, הוא עושה חיל בלמודיו, כי כשרונות טובים
לו. אך בשני הירחים האחרונים איננו שוקד על למודיו
כאשר עד כה. ויש שהוא מנמנם ומפסק בשעת הלמוד
ותמיד הוא נעף ונבוכד מאד. חפציו קצרים יותר מדי והם
כתובים בחפזון ובהתרשלות; לו שוקד יותר, כי אז הרבה
לעשות חיל בלמודיו.

בערב שהוא קרא בקרלו את דווליה אליו ונדבר
אתו קשות. אשר לא דבר עוד באזניו עד כה.

— עיניך הרואות, דווליה, כי הנני עובד בכל בחי
וגם יותר מבחי, לבלבל את משפחתנו, ואתה אינך שם
את לבך לדעת ולחביו, כי גם עליך לעמל בלמודיך,
למען תוכל לעזור לי אחרי כן; אין זאת כי אין אהבה

מלאכי השבת.

(אנדה).

III.

המלאך הרע.

עברו שנים רבות...

ישראל הלך בגולה, נתלתו היתה למשפחה ארצו

— לזרים...

לא על עבודת אדמה יחיה עוד העברי הנודד, כי
אם על מלאכת כפיים וסחר ידים, ומשח קומתו ונחורו
פניו ויהי מראהו רע מאד...

נישבתו חניו ונשבתותיו ולא נשמשו עוד מפיו בלתי
אם אגחות ואגרות, מכאיבות לב ומדאיבות נפש...

ותבא השבת אל ארץ ישראל העובדה מבניה,
ותבקשם שם ולא מצאתם. ותפן אל העם הנר היושב
בארץ, ויאמרו לה: לא ידענוך!

ותאמר השבת: אם אוהבי ושומרי הלכו בגולה, —
הכה, אלקה גם אני אחריהם, ונהניחתי להם מעצבם

ונחמתים מיגונם, ונחמתי תקנה בלבם לימים טובים.
והיה בהם כח לסבל.

ותעבר השבת עם המלאך החולף בעקבותיה
ארצות וימים ותבוא ביום הששי בערב עד נהרות בכל
ותסר אל בית יהודי.

היום היה יום חם מאד. השמש בערה בתנור, והרוח
הרימה עמודי אבק וחול ותשאם ותפיצם באויר, ונבא
האבק בפי האנשים ובציניהם וימררם ויבאיהם מאד.

והאנשים עובדים את עבודתם: אגלי ועה גדולים
יורדים מעל פניהם ומתבוללים באבק ובחול ומשחירים
אותם, והיו פניהם לונועה לכל רואיהם; ורק בנשות השמש
לערב, — וישקט הרוח מעט, וינח האבק — אז חשו בני
האדם, כי היתה להם הרחוקה.

ותבא השבת אל תוך הבית...

שמשות הסלון תקטן מקפות באבק רב מאד...
הרצפה לא נקתה; ילדי הבית צועקים ומתקומטים ומביים

ניאסף את דמעות הילדים אשר התבוללו בחלאת הבית ואת החשך והאפלה אשר בכל פנותיו, וניקח את קולות התרפות והקללות ויעש להם כנפים ויאמר: קחי את הדמעות העכורות האלה והעליהם אותן אל האלהים ואמרתם לו: הנה גם השטן בא אחרינו!

ותעף המכנה השחורה להתנצב לפני יי, ותדע השבת את אשר נעשה ותמהר ותשוב את הבית ותעף היא ומלאכה הטוב להעביר את משלחת השטן ולהקדים לבא אל יי; אפס כי אחרה המועד, כי אין מהיר מן השטן ומעושי דברו ברצם לעשות רעה...

— שופט צדק! שופט כל הארץ! — קרא השטן אל יי — מתנה טובה היתה באוצרך ושבת שמך, ותתנה לבני ישראל עמך ותאמר אליהם: קראו לשבת ענני נוחי ביום הנה והתעננו! ועתה ראה נא גם ראה את כל החלואה והחשך והאפלה אשר מצאתי ביום שבת קדשך בבית ישראל בנגד! שמע נא את קול התרפות והקללות אשר הוציאו בנגד ביום הגדול והקדוש הנה! העל אלה לא תפקד כם שופט אמת?

וינעם יי...

וירגזו עמודי השמים, ויחשכו כוכבי אור, וירעה ארצה את כל מלאכי מרום.

וירא השטן כי עת ועם היא לפני יי, וישמח מאד וניקח את הדמעות וישמן לפני הדום כפא כבוד יי ויאמר: שפך יי ועמך על מנאצי שבת קדשך, וידעו כל באי עולם כי אין כמוך דורש משפט...

ויבט יי אל הדמעות העכורות וירא ביניהן את הדמעה אשר הורידה השבת, על ענות המשפחה האמללה, ויאמר: דמעת מי היא זאת?

ויתרד השטן תרדה גדולה ותמלאנה עיניו דם, כי ראה את הדמעה השחורה המוקרת בשחם, ויבירה כ דמעת השבת היא; וינעף לבו מאד על אשר הביא גם אותה לפני יי.

ובעצם הרגע הנה באה השבת ובשרם תקרב עד לפני כפא כבוד יי, ותקרא: סדר! סניעה! רחמים!

(סוף ויבא)

י. ב. לבגר.

איש את רעהו, והאשה נרגנת מאד ומבקשת את נפשה למות...

והחשך בבית הולך ורוב. כני השמש השוקעת לא יתדרו דרך השמשות האפלות, השאון הולך וגדול, והאשה מתנפחת וקוראה באנחה: אויה לי ולשבתותי הנשבתות...

ותתעורר השבת לשמע שמך ויצא מפי האשה. ותקרא לרוח ותאמר: פחי באבק המבכה את שמשות החלון ויתדרו כני השמש השוקעת אל תוך הבית פנימה ויהי אור! ותמהר הרוח ותסר את האבק מעל השמשות ותחדנה כרני השמש השוקעת אל הבית, ותשא האשה את עיניה בדמעות אל קרן האורה, ותתעורר מאד ותקרא לאמר: הוי, ילדי! חושי וטאטאו את הבית, הכינו את המנורות... עוד מעט וישבת קדש בך!

— אמיו! — קרא אחד הילדים — אין כפא כבוד בלתי אם שלשה ארבעה שבטים... תני לי כסף וקניתי מטאטא חדש!

— אמיו! — קראה אחת הילדות — הן המנורות נתנו בעבט ולא נפרו עוד!...

ונאנחה מרה נשמעה בבית, ותשמע השבת ותבט אל האשה הנאנחת, ואל הילדים הלבושים קרעים ואל העני השורר בבית, ותרא דמעה בעיניה, ותחד הדמעה ותפל על הארץ ותתבולל באבק הרצפה — ותמהר כוהר שהם שחור...

הדלת סבבה על צירה, ואיש כפוף-קומה בא אל הבית... דומם הוריד חבילה כבדה מעל שכמו ויצאנה בפנת הבית ונאנח אנהה ממשיכה מאד וישב על הכפא...

אפסה כל תקנה! — קרא האיש במתיאש — הזמנים רעים מאד... הפרנסה קשה בקריעת ים סוף... כל ימי השבוע פתיתי רגלי... לא ידעתי מניחה גם ביום גם בלילה, ומאומה לא נשאתי בעמלי... ארור יום אוילר בו...

ותלונות ותרעומות נשמעו מפי האשה והאיש... ויקם שאון בבית וישמע קול תרפות וקללות... ויבדלו הילדים ויתדרו תרדה גדולה ויתנו קולם בבכי ויהי הבית לחרדת אלהים...

וימהר השטן ויטם טיסה אחת ויעמד בין השמים ובין הארץ, ויטם טיסה שניה ויעמד בבית בתוך, וימהר

ישיבות הקונגרס הששי בבזל.

ע צ ל י ה

(סוף)

המחשבה הזאת לקחה את לבו. הדבר הזה שנה
בנסיון קל. הוא קם לאטו. ויבט סביבו לראות אם אין
איש רואה אותו - ויחל לרוץ.

תפשוהו! - נשמע קול המלך בפהוק ארץ, ונחמון

תילים רודפים אחריו ומפחדים וקוראים: תפשוהו!

והוא רץ הללא, הללא עד אשר נכשל בגווע עץ ויפל

לארץ - ויתפשוהו.

אריקה העזרת להעשות נבילה כזאת? - פהק

המלך בהמתו. - האם לא הכיטחתיני לעבדני

באמורה?

אכל חוסה נא עלי הוד מלכות. כחי כשל ולא

אוכל עוד נשא חיים כאלה. תנני ללכת מזה.

הוי - מורד עז פנים. - קרא המלך בפהוק

ארץ מאד. - האם לא נשבעתי לי באמורה, כי

לא תעבד עוד עבדך כל ימיך?

אכל אינני יכול הוד מלכות. חי נפשי אגא, תן לי

שעירים אחרים, דקדוק וחשבונות! לא אוכל עוד נשא

את הבטלה.

השמעתם? - פהק המלך במלוא פיו. - הוא

מבקש תשובות ונשעורים! חסא מות הרטא הינער!

רב הטיבתיים! הבא הנה הברך-החיה!

ועזרי רב הטובים העמידו את רפאל על ברכיו

ונפשימו מעליו את כתנתו ויאהזו בשערות ראשו וישימו

את צנארו על גווע עץ אשר על שפת הבצה. ורב הטובים

הרים את הקרדס ויגופהו עליו.

הוי, חוסו! הצילו! - צעק רפאל בקל כחו

ויתנודר. - - -

רפאל פקח את עיניו והנה ראשו נשען על מחברתו

ומאז נוגל דם.

לקולו פרץ שחוק מפי כל הנערים, והמורה קרא

עוד הפעם את קריאתו: "הוי, עד מתי תדנה נרפה

רפאל?" - ועיני המורה היו עתה פקוחות מאד.

אולם את הקריאה הזאת קרא המורה בפעם

האחרונה. רפאל ידע הפעם והכיר, כי רעה הבטלה וקשה

אלף פעמים מדקדוק וחשבונות ושעירים.

י. מ. הלוי נלקינה.

רפאל ידע, כי עליו לעשות כמעשי חבריו ויפסק גם
הוא וישתדע עוד הפעם וינרדם. אבל העת ארכה לו מאד
עד בלתי נשא. הוא לא יכל עוד לשכב. פעם הוריד
את רגליו ופעם הרימן; פעם קם ממשכבו ופעם שוב ושכב.
ויתחבב מצד אל צד מבלי מצא מנוחה. לסוף קצרה
רוחו וישאל את שכנו בלאט: מתי יקום החיל?

הם: - קרא לו שכנו ויבט אליו בבוז.

רפאל החריש. המלך פהק עוד פעם בקול והעם

ענה אחריו עוד הפעם בפהוק ארץ וממשך.

הה, נזרא הדבר! - חשב רפאל בלבבו. - רואה

אני, כי לא אוכל לנשא חיים כאלה לארץ ימים. הן פללי

הדקדוק ושאלות החשבון כאלו הם לעמיתם. מי יתן והיה

לי עתה ספר הדקדוק כזה ולמדתי בו מעט. אנפגא לבלות

את העת בחשבון קל במחשבה, אולי לא תאכר לי קבה

העת.

הוא החל לספר את חבריו ויכפל את הפפות שעל

ראשם בסנדלים שעל רגליהם. הבפל הנה לא היה קל.

כי רב היה מספר חבריו. וישנה וישלש חשבונות. וכאשר

נתבלבל במחשבתו, החל לחשב בקול. ויקיצו בני חיל

המלך לקולו. ויתעורר המלך גם הוא.

מהזאת? - צעק המלך פהקן דחרי אף.

הוא מחשב - ענה אחר משרי הסצר במורא.

בהראותו באצבעו על רפאל.

המלך הביט אל רפאל בקצף ויאמר:

השמר לך מעשות בדבר הנה. כי בנפשו הוא.

משפט מות לשוקדים בעצלה.

אימה גדולה נפלה על רפאל. ומן מה שכב בכול

עץ על ספקלו, ולא העז גם לחשב ולפקח עין.

אבל העת ארכה לו מאד. הרגעים והשעות ארכו

במים בעיני רפאל. ודבר לא נעשה מבלעדי פהוק קל

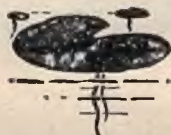
מעט לעת. מעולם לא ארכה העת לרפאל כמו עתה.

מעולם לא הרגיש את החיים קשים כיום ההוא. השעור

היותר גדול, שאלת החשבון היותר קשה היתה עתה לעג

בעיניו לעמית חיים כאלה. "הה, מי יתן ויכלתי לברח מנה

ולשוב בשלום לבית הספר!" - חשב רפאל.

דון יצחק אברבנאל.

(סוף)

גם הגולים הנודדים להפי אפריקה ספו תמו ברעב ובמגפה, אשר פרצה בהם, וישאריהם נמכרו לעבדים ולשפחות. גולים רבים עלו על החוף הקרוב לעיר פס אשר במרוקו; אך הערבים הושבי העיר לא נתנום לבא העירה, פן ייקר מאד כל אכל בתקבין אליהם עם רב. על כן נאנסו הגולים לשכון בשדות ולאכל עשב כבהמות, וגם זאת לא מצאו, כי לא היה גשם בארץ. כיום השבת עקרו את הצמחים בשניהם, כי לא חפצו לחלל את השבת ולעקום בידיהם, והרעב ותדבר עשו בהם שמוות, והמשלמים הושבי המקום האכזרים עשו בהם כרצונם. אבות רבים מכרו את אחד מבניהם בלחם למען השיב גפוש יתר הבנים הנזעים ברעב. היו אמות אשר הקיטו את ילדיהן בידיהן להצילן מענוי הרעב הנורא. איש אחד ראה את אביו מתעלף ברעב, וילד וימכר את בנו בלחם לחשיב גפוש אביו תזון ולחיותו ברעב, אך באשר שב מצאחו כבר מת, וילדים רעבים למאות נדרו על החוף וכעלי האניות האכזרים קראום לדרת אליהם, בהבטיחם אותם לתת להם לחם, ואך ירדו אל האניות עזבו האניות מהר את החוף, ולא שמו לב לבני הילדים ולזעקת אבותיהם, ויעבירום לארצות רחוקות וימכרום שם לעבדי עולם. לסוף המל מושל העיר על האמללים ההם ויצו להוציא להפשי את הילדים, אשר נקנו בלחם.

אין קין לכל הצרות והתלאות והענווים אשר מצאו את הנודדים האמללים. מקול יצא, כי באשר אסרה ממלכת ספרד על הגולים לקחת עמיהם את פספס וזהבם, התחנכו הגולים ויכלעו מטבעות זהב אל קרבם, ועל כן ארכו להם אנשים רעים ויבקעו את בטנם לחפש את הזהב במעיהם. בעלי-אניות רבים עשו להם שחוק בבני היהודים ובהגיע האניה אל לב הים השליכוים תיפח ויתענגו על המחתה בהאבקם עם הגלים.

באניה אחת פרץ הדבר בין היהודים הגולים, וימתר רב החובל ויקרב אל היפשה במקום שמים ויגרשם מן האניה ויפיע לדרכו. שם מתו רבים ברעב וישאריהם התאמצו ללכת ברגלם עד בואם אל עיר מושב. בין האמללים האלה היו איש ואשתו וישני ילדיהם, אשר התנתלו לאט אחרי המהמה, כי לא היה להם כח ללכת. האשה התעלפה ותמת, והאיש אמן ישאריה בחו וישא את ילדיו על זרועותיו וילך הלאה, עד אשר פשל בחו ויפל ארצה ויתעלה, באשר שב רוחו אליו ראה והנה גם שני ילדיו שוכבים מתים לאיין. אז התחזק האיש ויקם על רגליו וישא עיניו השמימה ויקרא:

אלה אלי! רבות פעלת להעבירני על דתי; אבל כך נשבעתי, כי למרות כל צבא המרום במרום לא אכבד

אך את כל יתר הנודדים מצאו צרות רבות ותלאות נוראות שאין לתארן בדברים; כמעט כלם ספו תמו בהרב וברעב ובדבר, וישאריהם נמכרו לעבדים ולשפחות, או הוכאו בחזקת תיד בברית הדת הקתולית.

כשנים עשר אלה גפוש באו לגברה וישבו בה שנים אחרות. אך חמת פרענה מלך ספרד רדפה אותם גם מעבר לגבול ארצו, כי הוא הפציר בדון יואן מלך גברה לגרשם מארצו, ודון יואן נעתר לו ויוצא פקדה לכל היהודים היושבים בארצו לבחר באחת משתי אלה: לעזוב את ארצו, או את הדת. ניצן כי יצאה הפקדה לפתע פתאום, וגם לא נתן להם זמן להועץ מה לעשות, המירו רבים את דתם ויתרם נדרו הלאה מבלי דעת אנה.

ודון יואנו מלך פורטוגליה הרשה לגולים לשבת בארצו לא יותר משמונה חדשים, וכל אשר ישאר בארץ אחרי הזמן הזה ימכר לעבד. רבים נסעו באניות אל אשר ישאם הרוח, אך רבי החובלים הרשעים גזלו מן הגולים את כל אשר היה להם, גם את בגדיהם פשטו מעליהם ויביאום אל אחד מהפי אפריקה השוממים ושם עזבום לגוע ברעב, או להיות למטרף להיתו יער ולפראי אדם.

באשר נודעו מעשי האכזריות האלה לגולים הנשארים בפורטוגליה, יראו לגסע באניות ספרד ופורטוגליה ולמכר את גפושם ביד האכזרים האלה; וכח ישבו בפורטוגליה עד עבר המועד, בתקוותם, כי דון יואנו יחמל עליהם ולא יגרשם מארצו. אך דון יואנו היה אכזר מחיתו יער, ויפקה את כל ישאריה הגולים וישימם לעבדים ולשפחות. רבים מהם מכר, ורבים נתן במהמה לאצילי ארצו, אשר לקחו להם מבל אשר בחרו. והמעט עוד בעיני המלך האכזר כי בכתשו את האבות לעבדים ולשפחות—צוה לקחת מהם את ילדיהם מכין שלש ועד פן עשר שנים ולשלחם באניות לאיי מומש, אשר נגלו אז, ולחנכם שם בדת הקתולית, ואיי מומש היו מלאים תנינים ועקרבם ופושעים אשר נשלחו שם בעונם, ועקרות האמות, וללת הילדים ובני האבות אשר מרטו שער ראשם לא עזרוו הקלה בלבב המלך האכזר הזה, אשה אחת, אשר שדרו ממנה שבעת ילדים, נפלה לרגלי המלך בצאתו מבית המפלה ותבקד ותתחנן לו להשאיר לה את ילדה הצעיר והכה, אך המלך האכזר הדפה מפניו באמרו: "הנה היא מיללת ככלבה בתלקח ממנה גורית".

אמות רבות בחרו במות מתיים, ונתנפלה עם ילדיהן היפה, ודון יואנו לא השיב דברו אחר. רב הילדים מתו בדרך ואלה שבאו אל איי מומש בתיים היו למטרף לתניני הים והאנשים, ואך מתי מספר נשארו בחיים.

עין עם הארץ היתה רעה מאד בגולים האמללים, כי מרב התלאה אשר מצאתם בגדודיהם בים, דבקו בהם מחלות רבות, וכעבר ישיבה חדשים לשיבתם בגאפול פרוצה כם מגפה וימותו בהם רבים. בהגיע השמועה אל המלך, צוה אותם בלאט לקבר את מתייהם באישון לילה, פן יראה העם והתקשר עליהם לגרשם מן הארץ. אך הדבר נודע והעם והשרים התקוממו והדו וינדרשו מאת המלך בחזקה לגרש את היהודים מן הארץ. אך המלך לא רצה בשום אופן לעשות את בקשתם, גם בחר להתפטר ממלכותו מעשות אכזריות כזאת, ולעזר בעד הרעה צוה לבנות ליהודים בתי חולים מחוץ לעיר, וגם רופאים שלח להם וימלא את כל מחסורם.

וכך המלך הרחמן הזה, בן דורו של המלך האכזר הספרדי, נישאר לבקרה בפי גולי ספרד, ולא ישבת מזרעם עד עולם.

בשנה השנית מת המלך הטוב הזה וימלך אלפונזו בנו תחתיו. וגם הוא אהב את דון אברבנאל ונכבדהו כקאב לו וישארהו על משמרתו הנבכה, אז עלה קהל השמיני מלך צרפת וילכד את גאפול, והמלך אלפונזו ברח מפניו אל אי סיציליה. כל שריו ועבדיו עזבוהו ורק דון יצחק אברבנאל לבדו נשאר נאמן לו בכל לבבו ונתענה ככל אשר התענה מלכו, עד אשר חלה המלך וימת.

בנפל העיר גאפול ביד צר נפזרו כל בני משפחת אברבנאל לכל רוח, ודון יצחק היה נע וגד בארץ וילך קודר ביגונו, כי כל בניו עזבוהו וכל הון ביתו וספריו הרבים הנקרים לו מקל הון, היו לשלל לצרפתים. אחרי עבר חדשים אחדים באה הארץ הזאת בידי פרננדו מלך ספרד; ואז נאנסו כל הגולים להמלט מפניו כמפני נאב טורף, וינדרו באננות לבא לארצות אחרות. בהרף מצאום שנית צרות רבות ורעות, כי נפלו בידי יוודי ים, אשר מקרום לעבדים ולשפחות, אך היהודים היושבים במרקיה וכאמי וזון חשו לעזרת אחיהם השבויים ויפדום מידי אדוניהם ויוציאום לחפשי, ורק מעטים מגולי ספרד אשר בגאפול, מצאו להם מפלט בארץ שלום, וכתובם היה גם דון יצחק אברבנאל, אשר נמלט עם מתי מספר מאחיו הגולים אל אי קרפו. שם ישב שמונה שנים בודד לגפשו, רחוק מאשתו ובניו הנודדים בארצות שונות, ויהנה בתורה, שם מצא במקרה את ספרו „מרכבת המשינה“, הוא באורו לספר „דברים“, אשר אבד מפניו לפני עשרים שנה, במרם שגמר אותו, ויגמרהו שם, וגם הבר עוד ספרים רבים.

לסוף בא דון יוסף בנו השני לעיר ויניציה אשר באיטליה ויתישב בה. שם יצא לו שם גדול כרופא חכם ומפליא לעשות. אז בא אליו דון יצחק אביו. שם נה מעט מעצבו ומגדודיו הרבים. שם שב אליו גם כבודו; כי שרי הרפאליקה (ממשלת העם) פוניציה, אשר שבעו על דבר חכמתו הרבה, כבדוהו מאד ונעצו עמו בעניני הפדינה וגם בחרו בו לשופט בריבם עם ממשלת פורטוגליה, ובחכמתו הרבה השלים ביניהם ויתו

באמונתו; יהודי מיתי ויהודי אהיה כל עוד נשמתי בי! — ויאסף עפר נעשבים ויבס את גופות ילדיו וילדו הלאה עד בואו אל הפתחה.

ואת כל התלאות הנוראות האלה סבלו על הותרם ואלהיהם, אשר יקרו בעיניהם מן החיים ומכל חמודותיהם. כל זאת באתנו ולא שבתנו ולא שגברנו בביתך.

IV.

וגם משפחת אברבנאל לא יצאה בישלום מארץ הדמים הזאת. כי במרם יצא דון יצחק אברבנאל וביתו מספרד, חפלו הפתנים תחבולה לעצורם בקרב הארץ ולהטות את לבם אל הדת הפתולית, ולדון ליאון, הוא הרופא החכם יהודה בן דון יצחק אברבנאל, שתייה אהוב ונכבד מאד בחיבול פרננדו ואיזבלה, היה בן יחיד וישמו יצחק, בשם אביו, והוא ילד בן שנה בשעת התיא; ונעצו הפתנים לגנב את הילד הזה ולהביאו בבית הדת הפתולית, ואז ימשיכו גם הוריו אחריו באהבתם אותו, ואז ישאר בארץ גם דון אברבנאל תזקן עם בנו בכורו, אשר אהב בכל לב. ואולם העצה הרעה הזאת נודעה לדון יהודה וימחר וישלח את הילד עם מינקתו באישון לילה מעבר לגבול ספרד ארצה פורטוגליה הקרובה, אך הילד נמלט מן הפח ונפל אל הפחת, כי באשר נודע לדון יואנו השני, מלך פורטוגליה, כי הובא נכדו של דון יצחק אברבנאל אל ארצו, והמלך היה שונא בגפש לאברבנאל ולביתו, וישמח פי יוכל לעשות בו נקמה, ויצו לקחת את הילד ולהביאו בבית הדת הפתולית, ולא ראה עוד הילד את אבותיו עד עולם, ודון יהודה, האב האמלל, התאבל על בנו זה כל הימים וימאן להתנחם ויקונן עליו קונה מרה מאד.

בשבת דון יצחק אברבנאל בגאפול שב להגות בתורה ולכתב את באורו לספר מלכים, אשר חדל מפניו לפני שמונה שנים בקחתו על שבעו משרת שר האוצרות למלך ספרד. אל העיר ההיא באו עוד רבים מעשרי היהודים הגולים, וכלם מצאו מנוחה ומחסה בממשלת המלך הטוב והרחמן פרננדו הראשון. באשר נודע הדבר למלך ספרד, כתב מכתב מלא תוכחות למלך גאפול וינדרש מפניו לגרש את הגולים מארצו ולהשיב את רגליהם אליו, כי הונם וכל אוצרותיהם קנן עולם הם למלכות ספרד. אך המלך פרננדו הראשון לא שמע לרבריו ויהי למנו לגולים בבראשונה, ואף גם זאת עשה, כי ממכתב מלך ספרד נודע לו, כי גם החכם הגדול דון יצחק אברבנאל יושב בין אחיו הגולים בארצו, ויקראתו אליו ויפקידהו לשר על אוצר הממלכה וליעזר לו בכל עניני הפדינה.

באשר עלה דון אברבנאל עוד פעם לגדולה, דבר על לב מלכו הטוב, כי יוסף להגדיל חסדו עם אחיו הגולים האמללים, אשר באו לשבת בגבול ארץ מלכותו, והמלך עשה את בקשתו והפליא את חסדו עמהם ויהי להם כאב רחמן.

לבית מערכת "עולם קמן"!

כפי הצעת רב אחד מקמטין, שתלמידו כל בית ספר ישלמו פרוטה אחת לכל נפש בופר נפשות בית אביו לטובת היתומים בני חללי הפרעות בקישינב, הגנו נותנים כל אחד ואחד כופר נפשות בית אבותינו, אשר שולחים אנחנו במכתב הזה, ומבקשים את מערכת "עולם קמן" לשלח את הכסף לקישינב וגם מציעים אנחנו לפני כל חברינו הקטנים, בכל מקום שהם לכל ישכחו את היתומים הקטנים וישלחו להם כפר נפשותם ונפש בית אבותיהם פרוטה אחת לכל נפש, וברכת היתומים עלינו חבא, המנרכים: מרסקובסקי סני 10 ק, בנובובסקי אברהם 25 ק, האחים ונסקי בן ציון וואב 10 ק, פיסטוב מרדכי 11 ק, קיטיגורודסקי פרץ 10 ק, מרסקובסקי שמחה 5 ק, קיטיגורודסקי שלמה 2 ק, אויברמן ליב 12 ק, סך הכל 85 ק.

צרכסס פלך קיוב, תלמידו בית-ספר של ה', דובניקוב.

לחברינו הנעימים קוראי "עולם קמן" שלום וברכה.

אנחנו תלמידי מר ל. סטרונינסקי, בקראנו את דבר האסון הנורא אשר קרה לאחינו האמללים בעיר קישינב, אשר כמה אנשים נהרגו נשחטו וענו בכל מיני ענויים, ילדים וילדות הרבה נשארו יתומים בלי משען ומשענה, נכמרו רחמינו עליהם ונאסף מתלמידי בית ספרנו ומאנשים שונים לטובת היתומים כפי הצעת מר אוסיסקין סך חמשה רי"ב ועשרים וחמש אנורות (5,26 ר'), אשר הגנו שולחים אותם אל בית מערכת "עולם קמן" לשלחם לתעודתם, וגם אתם חברינו האהובים השתדלו לאסף כסף לטובת היתומים האלה כל אחד בעירו. מבקשים אנחנו להודיענו בעולם קמן את הרשם אשר עשה עליכם האסון הקישינבי הנורא. שלום לכל חברינו ואוהבינו קוראי וכותבי עברית. המאספים: ראובן ח'יטוביץ, אפרים כהנוביץ, יצחק דרהונסקי, מתחיו קצנלסון. (הורביל פ. מינסק).

נדבות

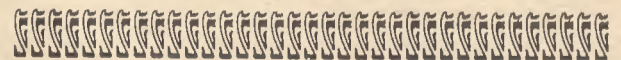
שחכבלו ע"י מערכת "עולם קמן" בקריו:

בעד יתומי קישינב:

שלום רלקין וצפורה ברוך (אנורה) 1 ר' — בארסה-החדשה נאסף ע"י אהרן וצ'רוביץ סך 1,88 ר' מאת הנערים: שמואל שניצר 30 ק; שמואל פינץ, נ. קונסנטינובסקי, יחזקאל סקברנסקי, — כ"א 20 ק; יוסף פינץ 15 ק; ב. קוטלרובסקי, מ. קוטלרובסקי, צ. גלוחובסקי, יואל פולקובסקי, א. שטרובסקי, חיים גורלובסקי, ישראל בולושטניקוב — כ"א 10 ק; ישראל גלפניץ 8 ק; שמעון גורלובסקי 5 ק; — מליונה (פלך ארל) קבלנו סך 14,58 ר' שנאספו ע"י הנערים: זלמן ואהרן לנץ ויוסף סורוקין סך 2,64 ר'; ע"י שחתי און סך 10,90 ק; סיה 13,54 ר' — הנערים צבי בירקין, שאול נינובוב, אלכסנדר לוינסקי, יעקב לוינסקי, יהושע רוקעצקי, רוד סטופל, אשר סטופל, (דובלן) 5 ר', — זלמן אפשמן (קיוב) 50 ק, — בקיוב ערכו תלמידי א. גורוויץ, והם: משה אשורוב, זאב שכנוביץ, מאיר קומר, חיים גורוויץ, שלמה ברודיה, אריה שכנוביץ, אריה רלנקין, שמעון קריטשניץ, — את המחזה, מחזה חדשה למר מונוסביץ ("עולם קמן" חוברת כ"ב), לטובת יתומי קישינב, נאסף סך 5 ר' — אנדה הנערים בשם "חחית השפה" בשפולה (פלך קיוב) אספו ביניהם סך 2 ר': ב.

לתפארת. שם כתבדון אברבנאל את באורו ה'ק' לספרי הנביאים האחרונים ויהי עוד ספרים מלאים תורה והקמה רבה. בשנת רס"ח חלה דון אברבנאל את חליו אשר מת בו, והוא אז בן אחת ושבועים שנה. כבוד גדול נעשה לו במוטו ושרי ויניציה וכל גדולי ה'לכו אחרי מותו. ובניו העלו את ארונו לפדובה וקברוהו שם בקברות גדולי ישראל. אך למקום מנוחתו זה לא נשאר כל זכר, כי בשנת רס"ט היתה מלחמה בקביעות פדובה ושרה הקברות נהרס כלו ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה.

סעדיה אפן שושן.

לחברי קוראי "עולם קמן"!

נ

לחברי קוראי "עולם קמן"!

זה כשלושה חדשים אשר יסרנו בעירנו אנורה. צעירי ציון, אשר מטרתה להפיץ דעת שפת עבר ורעיון הציוני בין בני הנערים. למטרה הזאת הגנו נותנים בכל שבוע סך 3 קאפ, ובעד הכסף הנאסף אנחנו קונים ספרים וגם הגנו חותמים על שני עקומפלירים מה"עולם קמן". פעם כחדש הגנו מתאספים בבית אחד מהחברים ואחדים מנכבדי הציונים בעירנו ינאמו נאומיהם ואנחנו שרים שירים לאומיים, התקנה הראשית של אנורתנו היא לדבר בינינו בשפת עבר. עתה הגנו מכינים את עצמנו לערוך נשף-ילדים בחמשה עשר באב והגנו לומדים את דמחזות: "יהודה ויוליק" ו"מנחה חדשה". מי יתן והיתה בכל עיר אנורה כזאת, כי בראות בנות העיר את הדבר הזה יסדו גם הן אנורה, כנות ציון למכור מרקאות. הן מוכרות בכל שבוע מרקאות בערך בעד שני רובלים. ברגשי כבוד ובברכת ציון וישטיגן פלך סובלך, יצחק כהן.

לחברי קוראי "עולם קמן"!

במכתב הזה הגנו מודיע את כל חברי קוראי "עולם קמן" כי גם בעירנו פ"מרה, רומניה, נפרץ רעיון הציונים. — בעירנו יש גם חברות ציונים: חברה אחת של אנשים באים בימים, חברה שניה של נשים ובתולות וחברה שלישית של תלמידי הגימנוזיום אשר בפ"מרה — כלנו ציונים נלהבים, ומאספים כסף גם למען הרחבת הרעיון הציוני, גם למען נאולת ארץ ישראל. — בעירנו יש גם כתי ספר לנערים ולנערות. — שם לומדים — מלבד שפת המדינה, ויתר הלמודים ככבתי הספר אשר להממשלה — גם שפת עבר באופן יותר טוב מפי מורים מומחים אשר כראשם עומד המורה המצוין "מבשן", הוא המחבר את ספר "דברי הימים לבני ישראל", ומשנהו המורה המובהק מר סופרין. — במכתב הזה אני אומר להציע גם זאת: כי כל אחד מקוראי "עולם קמן" יבחר לו חבר בן-גילו במספר שנותיו מארץ או מעיר אחרת לבא עמו בחליפות מכתבים בשפת עבר. — הגנו מקוה כי הצעתי תמצא חן בעיניכם.

הלל ויסמן.

ביבליותיקה לבני הנעורים.

I. לילדים:

אגדות, שיחות, פנטסיות, בדיחות, משלים, שירים וספורים (בנקוד).

171 נומרים (מנוקדים).

מחיר כל נומר 4 ק'. פאטא לכל חובית או לשלש בחד 2 ק'. כל 5 נומרים בכרך קטן אחד מכורך בכד אדום מחירו 25 ק'. פאטא 4 ק'; כל 10 נומרים בכרך אחד מכורך הדיר בכד 75 ק'. פאטא 6 ק'; כל 15 נומרים בכרך אחד מכורך הדיר בכד 75 ק'. פאטא 10 ק'. מחיר כל אגדות ישראל מאת י. ב. לבנר (מאשר משה'מ, פורמט קטן) ח"א מכורך הדיר 1,15 ר', פאטא 14 קאפ; ח"ב בשני כרכים מכורך הדיר כ"א 1,05 ר'. פאטא לכ"א 14 ק'. מחיר ילקוט ספורים (ייד ספורים) מאת י. ב. לבנר (מאשר משה'מ) 56 ק', מכורך הדיר 70 ק'. פאטא 10 ק'.

II. לנערים:

אגדות, ספורים, מחזות, ציורים, הסמורים, ביוגרפיות, ספרי מסע ועוד.

91 נומרים.

מחיר כל נומר 6 ק'. פאטא לאחר או לשנים 2 קאפ; כל 9 נומרים מכ"ב בכריכה יפה 40 ק'. פאטא 6 ק'; כל 10 נומרים מכ"ב הדיר 80 קאפ. פאטא 10 קאפ. מחיר מנכורי האמה בשני כרכים מכורך הדיר: כרך ראשון 1,45 פאטא 20 קאפ; כרך שני 80 קאפ, פאטא 10 קאפ. Издательство „Тучица“, Варшава. Verlag „Tuschijah“, Warschau. בע"פ: גובולפיקי 7, מעון 9.

הוצאת „תושיה“.

הדקדוק העברי (דקדוק קצר למתחילים).

מאת ל. שאצקי.

הספר הזה הוא הנסיון הראשון לתת למתחילים מושג נאמן מכל כללי השפה העברית בקצרה. המחבר התאמץ להסביר בו את כל כלל וכלל בשפה קלה וקצרה, וישמש כללים כאלה שאינם יכולים בשום אופן להיות מובנים בראשית למוד השפה, והו ספר-דקדוק קצר שחברו היה מורגש זה כבר בעולם-הפרדגוני העברי. הספר מנוקד כלו ונדרס באותיות גדולות ובהירות. מחירו 40 קאפ, מכורך בניר 45 קאפ, בכד 50 קאפ, פאטא 6 קאפ.

תרגילי הדקדוק העברי (לנתח והקראת).

מאת הנ"ל.

המחבר הפך לענין את התלמידים המתחילים והמתלמדים בתרגילי הדקדוק, ולכן בחר לחומר נתח והקראת לא במאמרים ריקים ובוררים, המביאים גם את הגדולים לידו שעמים, אלא בספורים קטנים וידיעות נחוצות, שיוכלו למשוך את לבות הקטנים גם בתכנס ועינים. התרגילים מתחלקים לסעיפים וסימנים המכוונים לכללי הדקדוק שבספר „הדקדוק העברי“.

הספר מנוקד כלו.

מחירו 30 קאפ, מכורך 35 קאפ, בכד 40 קאפ, פאטא 6 קאפ. Издат. „Тучица“, Варшава. | Verlag „Tuschijah“, Warschau

דיין 26 ק', י. סיניבסקי 23 ק', א. גולדברג 17 ק', ד. טרמבובלר 18 ק', י. זבורובסקי 15 ק', א. קורסקי 10 ק', ב. כהנא, ל. מדובני, ל. אברוצקי, מ. לטשיטשסקי — כ"א 9 ק'; מ. לנדה 8 ק', א. כהנא 6 ק', א. גולדשטיין, א. טרמבובלר, י. פטרקובסקי — כ"א 5 ק'; י. לחובצקי, ל. רויטבוירד כ"א 4 ק'; ל. קרלינק 8 ק', ברנינסקי וזיורבסקי 18 ק'. — יהודית מלמד (רוינסקי), חלמית הנימניו, אספה בין חברותיה, תלמידות הנימניו, סך 2,60 ר': ולרה ויטנברג, קוריצי כ"א 50 ק'; מנוחה ויטנברג 30 ק'; שרה מיקשניץ, בכמטסקי. — כ"א 25 ק'; הרבני, לוריה, פינקלמ, יהודית מלמד — כ"א 20 ק'. — מרות יהודית נטלר וקרינה לנדו אספו במשתה הנשואים בבית ה' לנדר סך 4,86 ר': על הנשואים בבית הנ"ל 2,80 ר'; זאב מרן, מרקול גלר, כ"א 1 ר'; יצחק זאב מויר 50 ק'. — בעיר קולבושקה (גליציה) נאסף סך 85 קרינה עם 54 קלר מאת: יעקב אקשטיין 4 קר; משה אקשטיין, מאיר משה'ם כ"א 2 קר; זוויל גולדברג, אברהם אקשטיין, בניצין ספיר, ראובן אקשטיין, שלמה זונטן, צבי יוסף ויקסלבוים, עקיבא שמיד, אברהם יצחק אגלברג, ל. לוסטיג כ"א 1 קר; ישראל ריך, דוד גרובשריפט, מנדל אקשטיין — כ"א 60 קלר; דוד פרלמן, שמחה שטורם, כ"א 50 קלר; פנחס ריך, אברהם הוטנר, יצחק ליבליך, פישל ברנר, אליעזר מאיר, וולף ליבוביץ, שמואל גומביץ, אברהם גרינשטיין, יעקב אקשטיין (הצער), פישל אקשטיין, אברהם ראפפורט — כ"א 40 קלר; מנדל שפילמן, מנדל פשטיין, חיים שרג, שמואל יום, יהושע שניל, משה גרובשריפט, יצחק רוזנפלד, ליב בק, אייזיק פגנשטוק, אליהו אליעזר — כ"א 30 קלר; יוסף רוזנפלד, מאיר גלר, יוחנן זיג, חיים ראפפורט, יוסף בלי, יצחק בלוי, שמלקה גולדקלנג, נתנאל בלוט, אייזיק צוקרמן, מנדל דינסטן, קופיל זימן, ישראל גרמנר, פנחס גולדברג, לוי אגנור, אליעזר אפלבוים, מאיר וולף חיים, יוסל פינר, אהרן ליבר, אהרן שפילמן, קלמן קלין, קלמן כירנבוים, נפתלי גלסיק, חיים מרדכי גלסל, נטע בילפלד, יצחק בילפלד, הירש רוזנברג, מתתיהו בליצר, יעקב יצחק סיסקן, ליב שטיבלבוים, מרדכי ביו, משה ישכר אלבוים, מ. קלר, משה קורפיל, שלום ריך, חיים צוקרברויט, בצלאל ארגל, משה נצל שרג — כ"א 20 קלר; בצלאל גרינשטיין, שלום רבדון, ליב גירמן, משה ויזנפלד, אליעזר יום, קרינר, זליני מנדר, חיים גרמנר, יוסף רוטשטיין — כ"א 10 קלר; שמעון וילבר 4 קלר. —

המ"ל: הוצאת „תושיה“ בורשה.

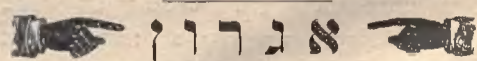
העורכים: א. ל. בן-אביגדור ושו. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם הקטן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУЧИЦА“, ВАРШАВА.

Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau.

הוצאת „תושיה“

לבני הנעורים

מכתבים למופת לילדים ולילדות, לנערים ולנערות, עם מלון המבאר עברית והמתרגם רוסית ואשכנזית (באותיות עבריות) את כל המלים והמבטאים החמורים.

מאת י. ח. מביוב.

מחירו 50 קאפ, מכ"ב 60 ק', בכד 65 ק', מכ"ב הדיר 75 ק', פאטא 10 ק'.

Издательство „Тучица“, Варшава.